

Seveda mi vrli in hrabri slovenski junaki 26. domobranskega pešpolka se nismo vstrašili groznega laškega navalca ter smo jih kolikor mogoče potolkli. A kar jih je ostalo, smo pa vlovili. Bilo jih je okrog 1200. Ti so se nas tako bali, ko smo jih tirali z nasajenimi bajoneti pod našo vlado, da nekateri niso mogli od prevelikega strahu iti. Tudi Italijani se nas tako bojijo kot svoje dni Rusi.

Prisrčne pozdrave vsem bralcem „Slovenskega Gospodarja“ pošiljamo fantje iz velikonečeljske okolice: Ivan Kosi, Sen. Vrh, Velika Nedelja; Rudolf Majcen, Hum pri Ormožu; Otmar Perko, Maribor; Hufinski Alojzij, Ormož.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču traja angleško-francoska ofenziva ob reki Sommi že tri tedne z nečuvno, strašansko silo še nadalje. Med rekama Ancre in Somme si stoji poldrugi milijon mož nasproti. V tej tritedenski bitki se je posrečilo Angležem in Francozom zavzeti 90 kvadratnih kilometrov ozemlja. V tej največji svetovni bitki so obojestranske izgube velikanske. Iz Anglije so odposlali na francosko bojišče 30.000 strelnic, ki bi naj stregle ranjenim vojakom. To veliko število najboljših razsvetljuje velikanske angleške izgube. O Verdunu ni nobenih posebnih poročil.

Grobišče ob Sommi.

List „Berliner Tageblatt“ piše: „Izgube so ob Sommi na obeh straneh silno velike. Pokrajina ob Sommi je francosko grobišče, tako strašno veliko, kakor v dolinah Moze pred Verdunom. Francozi pa tega nočejo uvideti in vidijo samo Nemce, da umirajo Eden njihovih voditeljev jim je dal tolažbo: Nemci so kakor zastrupljene puščave, ki pri svojem nosem zadnjem beganju semintja ne vedo, kjer bodo umrli, pred Verdunom, na Ruskem ali ob Sommi.“

Trideseti zračni napad na Anglijo.

V noči od 31. julija na 1. avgusta je vspešno napadel oddelek nemškega zračnega brodogra London, glavno mesto Anglije, in vzhodno angleško morsko obalo. Nemški zrakoplovci so metali bombe na utrube in vojaške naprave in so se vrnili vsi nepoškodovani.

Pred Solunom.

Pred Solunom se razvija precej živahno gibanje. Dne 27. julija in naslednje dni je prišlo pri mestu Vodena na železniški progi Solun-Bitolj zahodno od Soluna do več manjših bojev, katerih so se udeležile tudi srbske čete. Bolgarske čete so napad četverosporazumovih čet odbile. Grčija je umaknila iz vzhodne grške Macedonije vse svoje vojaštvo. Četverosporazumove čete so zasedle večji del grško-macedonskega ozemlja.

Turška bojišča.

Na turških bojiščih je prišlo zadnje dni do večjih dogodkov. Turki so se zadnje dni na Kavkazu, in sicer na levem krilu ob Črnem morju morali umakniti pred rusko premočjo in so morali izprazniti mesta Baiburt, Gümüşhane in važno trgovsko mesto Erzincan južno od Trapezunta.

V zahodni Arabiji je izbruhnila vstaja. Angležem se je namreč posrečilo podkupiti turškega upravitelja te pokrajine, Hussein-pašo, in poglavarje zahodno-arabskih plemen. Središče vstaje sta za mohamedance največji svetišči Meka in Medina. Velika turška armada koraka proti upornikom.

V Tripolitanijski so Turki iztrgali Italijanom vse važnejše postojanke, le ozek pas ozemlja ob morski obali je še ostal v italijanski oblasti, tako, da je Tripolitanijska za Italijo izgubljena.

V zahodni Perziji je prodiranje turških čet vspešno. Ruske čete so morale zapustiti vso zahodno Perzijo in se umikajo proti vzhodu.

Turčija je poslala del svojih čet na avstrijsko-rusko bojišče.

Pred dnevi je najela Turčija v Nemčiji posojila v znesku pol milijarde.

Rumunija se je odločila.

Razburjenost na Rumunskem se je poglobila, — kar je najboljšo znamenje, da smo ustavili rusko prodiranje v Galicijo in Bukovino. Rumunski kralj in merodajni politiki so zapustili Bukarešto, Rumunija se je torej odločila, da še ostane nadalje nepristranska. Kot odgovor na to odločitev je Rusija prepovedala, da bi se izvažal premog na Rumunsko.

Italija in Nemčija.

Italija se sedaj ne bo napovedala Nemčiji vojske. Zunanji minister Sonnino se je baje izrazil, da je Italija vojno napoved le odložila, ker hoče imeti proti Rumuniji močno orožje v rokah. Rumunija bi nastopila proti četverosporazumu, ako bi Italija napovedala Nemčiji vojsko.

O miru.

Miru nasproti.

Član ruskega državnega sveta Vasiljavič piše v „Rječi“, da se vojska brezpogojno bliža svojemu koncu. Povdarjal je, da tega ne govori samo iz lastnega prepričanja, temveč na podlagi tega, kar je opazil v Londonu, Parizu in posebno v Rimu, kjer je želja po miru največja. Seveda ne more imenovati še nobenega roka, toda tudi na Ruskem so merodajni krogi že siti vojske.

Sv. Oče otrokom.

Sv. Oče je dne 30. julija v Rimu sprejel 3000 rimskih otrok kot zastopnike vseh onih otrok, ki so bili ta dan pri sv. obhajilu za mir. Kardinal vikar Pompili je prebral udanostno pismo na Sv. Očeta, ki je odgovoril v daljšem govoru. Njegovo prošnjo na vse evropske otroke, da naj na žalostno obletnico v obilnem številu prejemajo sv. obhajilo, so pred vsem uslišali rimski otroci. Sv. Oče se je večkrat vpraševal, ali tisti, ki so daleč proč od bojišča, živijo v duhu krščanske in primerne spokornosti in ali se znajo varovati pred zapeljivostjo življenja. V svojih mislih in nadah se je papež zatekel k nedolžnosti otrok kot k najmočnejšemu sredstvu, da izprosi božjo pomoč. Zaman je bilo doslej njegovo opominjanje, da naj narodi odložijo orožje in da naj po poti pameti in pravičnosti poiščejo mir, ki more končati to človeško klanje. Sv. Oče želi, da človeška družba napravi konec sovraštvu in se zopet posveti delu miru in sprave. Sv. Oče pa ne sestavi nobenega načrta, kako naj se to zgodi, ker se boji, da bi njegovi predlogi njegovim sinovom, katere vse enako ljubi, ne bi znali biti vsem enako ljubi. Zato samo ponavlja svoje želje in njihovo izdajo prepušča Vsemogočnemu, katerega zastopa v izvrševanju pravičnosti, usmiljenja in odpuščanja. Vsemogočni bo premislil in odločil z nameni ljudi, da se človeški rod zopet napravi na pot k Najvišji dobroti. Sv. Oče je pozval otroke, da naj dvignejo oljčne vejice, znamenje miru, in je blagoslovil otroke.

Naše žrtve za domovino.

Dne 23. julija je sporočil bojni tovariš, da je njegov zvesti, najboljši prijatelj Ivan Velnar iz Obreža pri Središču žrtvoval svoje mlado življenje s 25 leti v borbi proti Italijanom, začet od laške granate. — Umrli je dne 23. junija 1916 Jožef Benko v bolnišnici na Tirolskem v Briksenu. Rajni je bil kmet v Destincih pri Sv. Urbanu nad Ptujem. Zapušča neotolajljivo ženo z žalujočima sinoma, kojih je starejši tudi na tirolski bojni črti, ter hčerko, Bil je miroljuben sovaščan. Blag mu spomin, lahka mu tuja zemlja! — Kakor smo izvedeli, sta umrla vsled zadobljenih ran narednik Ivan Brus iz Podvine pri Ptujju in pešec Ivan Dokler iz Celja. Prvi je bil od kraja vojne zmrl na bojnem polju, mladenič najlepših let, ud Marijine družbe in odklikovan za nevstrašenost in hrabrost s srebrno kolajno II. vrste in z bronasto kolajno. Bila sta oba zelo priljubljena med tovariši in zelo mirnega obnašanja. Naj jima bo tirolska zemlja lahka, Najglobkejšje sožalje vsem starišem in znancem v imenu vseh žalujočih prijateljev Ivan Vihar, računski podčastnik. — Dne 12. julija je padel v najlepših letih v boju zoper verolomnega Laha Albin Pribožič. Vsi rajhenburški Orli in člani Marijine družbe, ki še stojijo krepki v hudem boju, bodo to pretresujočo vest z žalostjo sprejeli, v svojih molitvah pa se spominjali blagega in tihega, a za krščansko prepričanje vnetega mladeniča. Obefal nam je tudi zaradi svojega dobrega glasu lepo pomoč pri pevskem zboru, pa božja previdnost ga je vzela v zbor boljših pevcev, ki prepevajo v nebesih slavo Bogu. — Padel je na italijanskem bojišču dne 22. maja Martin Klokočevnik v Spitaliču. Bil je tudi naročnik našega „Slovenskega Gospodarja.“ — Došla je žalostna novica, da je padel na italijanskem bojišču dne 12. julija začet od sovražne granate, priden mladenič Blaž Firer od Sv. Vencesla pri Slov. Bistrici, star komaj 22 let. — Iz laškega bojišča je pisal vojni kurat, da je dne 21. maja padel junaške smrti desetnik Franc Lešnikar iz Zuma v najboljši dobi 26 let, začet v prsa od sovražne kroglice. Bil je priden mladenič. — Padel je Franc Škoberne, poddesetnik, doma iz Zuma. Bil je v cvetu mladosti, star se le 26 let. Žrtvoval je svoje življenje dne 6. junija za našo ljubo domovino. — Slava vsem našim slovenskim junakom!

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Vlč. g. Josip Ozmeč, župnik v Ljutomeru, je imenovan za dekana ljutomerske dekanije. — V vojno službo je kot vojni kurat vpoklican č. g. Pavel Vesenjaj, kaplan v Selnici ob Dravi. — Prestavljena sta č. gg. kaplana: Martin Erhacič od Sv. Antona v Slov. gor. k Sv. Benediktu v Slov. gor. in Peter Pavlič od Sv. Benedikta v Slov. gor. v Loko pri Zidanem Mostu. — Nameščen je č. g. novomašnik Kofnik Ivan kot kaplan pri Sv. Antonu v Slov. gor.

Odlikovana slovenska vojaška duhovnika. Častno znamenje Rdečega križa III. vrste z vojno dekoracijo je bilo podeljeno č. g. Ernestu Terstenjak, sedaj c. in kr. profesorju na kadetni šoli v Inomostu, v priznanje odličnega službovanja kot divizijski župnik pri 8. divizijskem poveljstvu na bojnem polju. Č. g. Terstenjak je tudi imejtelj duhovnega zaslužnega križca na belo-rdečem traku. — Enako odklikovanje je dobil tudi vojni kurat na severnem bojišču č. g. Franc Kren, kateri ima tako sedaj že dvojno odklikovanje, namreč: duhovniški zaslužni križec in častno znamenje Rdečega križa z vojnim okraskom.

Lep zgled višjih častnikov. Prekmurske „Novine“ poročajo: „Škafar Matjaš, četovodja pri kav. diviziji, nam naznanja, ka je njuva divizija po teških časih zdaj par dni daleč od vojnega hrupa na počitki. Po prestanih velikih bojah se je ta divizija naselila v edno majlo vesi. V tej vesi je bila preprosta cerkva, a vendar je podvojeno veselje nujda zmudenim vojakom. Prvo so vživali pri nogah ljubelega Jezusa, koga so vsako nedelo lahko molili pri sv. meši, drugo pa v tistem lepem zgledu, steroga so prameši videli. Vsako nedelo sta pri meši dvorila dva višjiva častnika od generalnega štaba, grof B., hursarski polkovnik in konjeniški mešter, adjutant generalštaba. Te drugi je ranjen, z obvezanov glavov ministrivao, kaj je vseh nazočih srca globoko genola.“

Molitve v vojni dobi so bile v starem času ostro odrejane in sicer jih je sam cesar odredil in če je bilo bojišče še tako oddaljeno. Tako je bilo tudi za Maksimilijana I. Njegova naredba leta 1566 se je tako glasila: „Kakor smo že davno na avgšburškem dvoru naročili, ukazujem i zdaj, da se na Dunaju in tudi po raznih drugih avstrijskih deželah ter v kraljevini Češki ter v mejni grofiji Moravski, odredba izpolnjuje in smo v ta namen odredili zvonjenje. Ke-dor bo slišal zvonjenje, naj pade na kolena, prosi Boga, da se skrajša srd božji, da nam nakloni nebo zmago, kakor se glasi molitev, ki smo jo nalašč za to dali spisati in natisniti. Molitev naj vsakdo, ki le zna brati, pobožno bere. Vrh tega imajo duhovniki vsak petek, kadar bo zvonilo, prirejati ljudem v cerkvi kratke pridige o sv. pokori, kakršno smo tudi na svojem dvoru ukrenili. Po pridigi ima biti slovesna sv. maša in morajo biti med sv. mašo vse trgovine zaprte. Naposled odrejam, da se v teh žalostnih časih ne vršijo nobene veselice, ne ples, ne zabavni večeri (za vojsko s Turki). — Tako se je tudi zgodilo. V petek so bile cerkve vse polne vernikov. Ko je zvonilo, je vse molilo — doma, na njivah, v cerkvah in v delavnicah.

Slovenec s Pohorja vjel s tremi tovariši čez 50 Lahov. Iz bojišča se nam piše dne 27. julija: Naš rojak Friderik Herič, doma iz Ruš, je bil odklikovan za izvanredno hrabrost s srebrno hrabrostno kolajno I. vrste. S tremi možmi je zajel čez 50 Lahov in zavzel pri tem še tri nepoškodovane sovražne topove. Čestitamo vrlemu Rušanu! Pozdrave pošiljajo: Tanker in drugi.

Pri nas gore šele zdaj zelenijo. Z italijanskega bojišča se nam piše: K nam se le zdaj prihaja zeleni plašč narave, zato se počutimo tudi mi tembolj sveže. Nam mladim slovenskim črnovojnikom korajža tako zlahka ne upade. Kljub vsem težavam in velikim nadlogam prav dobre volje uganjamo vsake vrste burke. Zapijemo si po domače kako slovensko pesem, posebno ono: „Slovenski fantje saj smo mi!“ Najprisrčnejše pozdrave vsem cenjenim bralcem našega „Slovenskega Gospodarja“ pošiljajo: Fr. Milnarič iz Negove pri Radgoni; Franc Lapuh iz Brežic ob Savi; Alojzij Mešl iz Soštanja; Franc Valenčak iz Kozjega; Jakob Sijanec iz Ljutomera.

Koliko podpore gre invalidu. Ako je postal vojak invalid, t. j. za vsako delo popolnoma nezmožen, dobi od vojaške oblasti okrog 63 kron podpore mesečno. Njegovi družini se pa zaradi tega podpore ne sme ustaviti, samo pri mesečnih izplačilih mora prinesiti od županstva potrdilo, da delanezmožnost invalidova še traja dalje.

Okrajni pomožni odbori. Po naročilu domobr. ministrstva so pri vseh okrajnih sodnih ustanovitvenih okrajnih pomožnih odbori, ki imajo nalogo, da pomagajo družinam vpoklicanih do njih pravic. Ako na pr. vzdrževalne komisije odklonijo prošnje za podporo, naj se žena ali drugi člani družin obrnejo naravnost na „Okrajni pomožni odbor pri c. kr. okrajni sodnji.“ Ako je n. pr. potrebna pritožba na upravno sodišče, mora isto podpisati advokat ali pa tak okrajni pomožni odbor, sicer je neveljavna. Za mariborski sodni okraj je načelnik tega pomožnega odbora sodni svetnik gospod Sterger, c. kr. okrajni sodnja.

Naši dragonci na ruskem bojišču. Pišejo nam: Sprejmite mnogo iskrenih pozdravov iz ruske bojne črte od slovenskih streljih dragoncev polka št. 5. in sicer od štajerskih, kranjskih in primorskih irabrij slovenskih fantov, ki se še vedno zdravi in veselimo borimo za našo domovino. Mi se tudi hočemo zvesto bojevati, dokler bo tekla po naših žilah rdeča kri. Rihter Anton, doma iz Dobrne pri Celju; Peter Pahor iz Opatjegasela pri Gorici; Grlj Ivan, doma iz Harij pri Ilirski Bistrici na Kranjskem; Alojzij Belingar, doma na Krombergu pri Gorici; Flis Jos. iz Dobriške vasi pri Prihovi; Franc Čuček iz Podvine pri Ptuj; Franc Plečko, doma od Sv. Martina; Jožef Sterlep iz Kamnika; Mihael Krajnc, doma iz vasi Dravci pri Ptuj; Franc Holcapfel, doma z Ledinek pri Sv. Ani na Krembergu; Luka Kodrič iz Pragarskega; Ivan Peperko, doma iz vasi Senovica, Smarje pri Jelšah; Franc Lipožnik od Sv. Lovrenca nad Mariborom.

Potni uradnikom. Državnim uradnikom se je zvišala potnina za 50 odstotkov. Ker se vsem zvišuje in daje doklade, zato se morajo pač tudi kmetu pripoznati razlogi, ki ga silijo, da podražuje svoje pridelke.

Pogrešajo se: Janez Muršič, domobranski pešpolk št. 26. 4. stotinja, vojna pošta št. 48, se pogreša od septembra 1914. Boštjan Muršič, pešpolk št. 87. 9. stotinja, vojna pošta št. 73, se pogreša od 26. avgusta 1914. Ako kdo kaj ve, naj naznani očetu: Jakobu Muršiču v Sobotnici, pošta Možganjci. Stroški se pornejo.

Potni listi. Mariborsko okrajno glavarstvo naznanja: Prošnje za izgotavljanje potnih listov, podaljšanje potnih listov in za slučajna vojaška potovalna dovoljenja se morejo prijaviti od oseb, ki so pristojne ali stanujejo zunaj mariborskega obmeslja, pri c. kr. okrajnem glavarstvu Maribor le od 9. do 11. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Po polne liste, za katere se je prosilo v dopoldanskih urah, more se priti navadno istega dne ob 1/2. uri popoldne. Vojaška potovalna dovoljenja dospejo, kakor že znano, še le približno v osmih dneh. S seboj je prinesiti izpričevalo o stanovanju in o uravnosti (zadržanju) od občine, domovnico, neprilepljeno najnovejšo sliko (fotografijo) in kolek za 2 K; posli pa samo za 30 v.

Novi novci iz železa. V tem tednu bodo začeli izdajati nove 20vinarske novce iz železa. V promet jih bodo spravili okrog 40 milijonov komadov. V glavnem novčnem uradu na Dunaju so kovali vsak dan 600.000 komadov novih novcev iz železa, 120.000 komadov 10vinarskih novcev iz novega srebra, 150.000 komadov srebrnih kron.

Niklasti novci pridejo iz prometa. Finančno ministrstvo je izdalo odredbo, ki določa, da ostanejo v prometu niklasti 20vinarski novci samo do dne 1. januarja 1917, ter da pridejo v promet že dne 3. avgusta t. l. novi 20vinarski novci iz železa.

Katera zelišča se nabirajo v avgustu. — **Hrast.** Mlado listje in skorja mladih debel in vej se rabi za hrastov čaj. Krepi srce, ustavi krvavenje, posebno pri krvavenju čreves in želodeca, učinkuje izobno pri krvavi grizi, pri driski, proti škrofulozji, pri katarju sapnika in mehurja. Vzemli sorazmerno 30 gramov skorje na 750 gramov vode in jo na pol skuhaj. Vsako drugo uro vzemi po 1 jedilno žlico. Stare zeliščne knjige pravijo: Hrastova skorja v mleku oprani učinkuje proti vsakemu strupu. — **Zvezdnica** (Stellaria media). Čaj je krasno sredstvo proti pljučnim boleznim; razrahljuje in odpravlja sluz, se rabi proti bruhanju krvi, pri hemoroidih, učinkuje pri zasliženju ledvic in mehurja. — **Ranjek**, uročnik (Anthyllis vulneraria). Stolčena rastlina se deva in obklača na rane. Čaj na posušeni rastlini se rabi za umivanje in obkladanje ran. — **Lesičjek** ali parkelj (Lycopodium clavatum). Se nahaja v iglastih gozdovih in na prodastih tleh. Seme se nabira avgusta in septembra in se rabi z mleto v moko za ranjena mesta na koži. Čaj pri kamnu v mehurju, mehurnem katarju, driski, revmatizmu in krčih. Homeopatje rabijo rastlino proti vsakovrstnim kožnim boleznim. — **Borovnice.** Sok, pomešan z vodo, je izvrsten za grgranje pri katarju v sapniku in goltancu in pri vnetju žleznice in ustni gnilobi. — Kaj pa imajo na Pohorju meseca avgusta? Zakaj se pohorski zeliščar ne oglasi?

Gospodarske novice.

Zaradi trgovine s krompirjem v ptujskem okraju. Ptujsko okrajno glavarstvo je določilo, da smejo v ptujskem glavarstvu, sodni okraj Ptuj, kupovati krompir le oblastveno določeni nakupovalci, kakor: Rosenfeld, Sonnenschein itd. Kdor hoče krompir prodati, pa še mora to naznaniti okrajnemu glavarstvu, ki še le potem odredi, komu in kam se naj proda. Iz teh določil naraščajo velike težave za posestnike krompirja, kakor tudi za konsumente v okraju. Nikjer ni določeno, kje smejo delavci in majhni posestniki kupovati krompir. Menda je od glavarstva mišljena kupčija tako, da delavec iz Sv. Lovrenca ali iz Sv. Janža na Dravskem polju mora iti k Rosenscheinu ali Sonnensfeldu, da pri njem kupi potrebni krompir, katerega bi lahko kupil doma pri svojem sosedu ali delodajalcu. V mariborskem okraju

nem glavarstvu, kjer spretne roke promet z živili vzorno urejujejo, je samo izvoz krompirja prepovedan, trgovina v okraju pa je dana na prosto, kar se nam zdi zelo pametno. Ker nam prihajajo iz ptujkega okraja različna vprašanja, svetujemo, da se županstva obrnejo do cesarske namestnije s prošnjo, da se preuredijo te določbe.

Prodaja malih prascev. Vprašajo nas, ali je za male prasce (prasce-dojnike, odložke) nastavljen najvišja cena in kako drago se smejo praseta, ko se „odstavijo“ od prasice, prodajati. Prasci, stari 5—6 tednov, se smatrajo kot godni za oddajo. Nekdaj so se taki prasci prodajali po 4—10 K 1 komad. Danes pa, ko se je cena svinjam precej zvišala in je pomanjkanje svinj ponekod zelo občutno, so se tudi cene za odstavljenе prasce dvignile. V mariborski okolici se taki prasci prodajajo komad po 30, 50, 80 in celo 100 K, kakoršno je pač blago. Po mnenju kmetijskih strokovnjakov so te cene za sedanjí čas primerne. Kakor izvemo, so se na mariborskem sejnu prodajali prasci po 60—80 K in dosedaj nihče ni bil radi navijanja cen klican pred sodnijo. Za svinje pod 60 kg ni določenih najvišjih cen in se torej lahko prosto prodajajo, seveda se ne sme prekoračiti cene, ki jo razsoden človek z ozirom na kakovost in težo živali spozna za primerno, kajti če bi se prasci prodajali res predrago, lahko prodajalec kljub temu, da ni najvišjih cen za prasce, pride pred sodnijo radi navijanja cen. Uradno določenih najvišjih cen pa ni. Cene so določene le za prasce, katere se mora vsled kake kužne bolezni zaklati in sicer za deželno pleme 3 K 85 v 1 kg in za žlahtno pleme 4 K 65 v. Tako odškodnino plačuje dežela in država. To pa ni nikaka podlaga za cene plemenskim prascem, ker se tudi za veliko (okuženo) živino plačuje odškodnina, ki niti od daleč ne odgovarja današnjim sejmskim cenam.

Čuvajte svinje! V nekaterih občinah Spodnje-ga Štajerja se je pojavila svinjska rdečica, ki leto za letom pomori veliko število svinj. Razširjenje te kužne bolezni bi letos tem huje zadela vsakega posameznika, ker so svinje zelo drage in jih že primanjkuje. Dobro sredstvo proti rdečici je cepljenje. Ker pa primanjkuje živinozdravnikov, je letos splošno cepljenje svinj nemogoče. Radi tega rabimo druga sredstva, da preprečimo rdečico. Glavno je snaga. Svinjake večkrat splakni s svežo vodo. Korita se pa naj vsak dan umijejo. Stene svinjakov vsak teden obeli z apnenim beležem. Dajaj svinjam večkrat pit svežo vodo. Dajaj h krmi večkrat Glauberjeve in tudi grenke soli. Med dnevom jim dajaj večkrat sveže trave in detelje. Svinje naj bodo kolikor le mogoče mnogo na prostem. Pripravi jim jama za kopanje. A če opaziš pri kaki svinji sumljive znake bolezni, jo takoj odstrani od drugih svinj, hlev pa razkuži z apnenim beležem. Oseba, ki opravlja bolne živali, naj ne pride v dotiko z zdravimi svinjami. Najbolje je, da takoj pokličeš živinozdravnika.

Prasčiče bo na Ogrskem vlada po najvišjih cenah rekvirirala.

Oddaja jaje v brežiškem okraju. V brežiškem okraju je odrejeno, da morajo župani rekvirirati za okrajno glavarstvo gotovo število jaje. Ker pa kure sedaj le malo nesejo in župani niso strokovnjaki v nakupovanju in pošiljanju jaje, za to nastajajo velike težave. Na različna tozadevna vprašanja odgovarjamo, naj se župani obrnejo z vlogami na c. kr. namestnijo ter prosijo, da se ta odredba, ki je v drugih glavarstvih ni ali vsaj ne v taki obliki, preklicuje.

Sladkor za vkuhanje sadja. Štajersko cesarsko namestništvo razglašja: Ker se za sedaj ni posrečilo zasigurati potrebne množine sladkorja za vkuhanje sadja, se določa, da so sladkorne kartice za vkuhanje sadja veljavne za meseca juli in avgust samo za dobavo polovice tiste množine sladkorja, na katero se glase, druga polovica sladkorja za vkuhanje sadja se pa bo dobila na dotične sladkorne kartice še le od meseca septembra naprej.

Kako dobro pripravimo meso domačih zajcev. Ta navedemo dva najnavadnejša recepta. 1. Zajčja juha. Zajec se zreže na 4—6 kosov in s preklano mu glavo, srcem, pljuči in jetri vred v mrzli vodi pristavi. Preden zavre, se pridene nekoliko pešeršilja, zelene, 1 čebulo in 1 lavorov list. Soliti je po potrebi. Zakuha se riž ali drobno narezana zelenjad (grah, korenjče, sparglji, kolerabice, posamezno ali pomešano). Z ozirom na starost živali naj se kuha meso pol drugo do poltretje ure. — 2. Pečenka. Hrbet in stegno se nasoli in peče v vroči masti. Med pečenjem je meso treba polivati z juho ali vreto vodo (spčetka), pozneje s svinjsko mastjo, ali pa pečenko večkrat obračati. Gotova pečenka se da s sokom vred na mizo, prida pa se posebej kislični pire ali pa se sok odcedi in se iz istega in raznih zelišč ali iz gob napravi istoimenska polivka.

Za bramorje (Knochenfraß), gnojenje ob kosti in prisad je staro zdravilo zeleno listje bele lilije. Nek časopis prinaša vest, da je pri neki ženski nastala potreba odrezati nogo, ker je pritiskal prisad. Jutro drugega dne je bilo določeno za operacijo. A zvečer je prišla znanca, ki je ovila bolno nogo z zelenimi listi lilije. Ko je prišel zjutraj zdravnik, je našel bolnico, ki ni spala že tri tedne, spečo, otok

na nogi je bil splahnjen, na ranjenem kraju, kjer se je bil začel prisad, je bila iztekla množina materije. Noge ni bilo treba rezati.

Hmelj. V pretekli dobi se je poprodala na trgu v Zalcu večja množina tujega hmelja po 60 do 70 K ra 50 kg. Na Češkem računajo, da bodo imeli letos tamkaj komaj srednje dobro hmeljsko letino. Vsled ugodnejšega vremena v zadnjem času se tudi stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini vidno zboljšuje.

Žrebci za poljedelska dela. V Ormožu in v Ljubljani se bo oddalo za Slovenski Štajer večje število žrebcev za poljedelska dela. Komur primanjkuje vprežne živine, naj se obrne na okrajno glavarstvo in naj prosi, da se da žrebe. Vojaška oblast prepusti žrebce samo začasno in sicer do mesca januarja. Dne 8. januarja morajo biti žrebci zopet na svojem mestu.

Bakrena galica. Okrajni zastopi so dobili te dni zadnje pošiljatev bakrene galice in sicer dobijo 10% od naročene množine. Tako so vinogradniki dobili letos samo 57—60% galice, ki so jo po zimi naročili.

Sartelj je pri Slovencih, Čehih, na Gornjem in Nižjem Avstrijskem, po Tirolskem znano in spoštovano pečivo. Ogrski Slovenci mu pravijo „buhta“, t. j. „Bog da“, Moravci ga nosijo pri svatbah od gosta do gosta, da položi nanj svoj dar, pri štajerskih Slovencih ima Sartelj častno mesto pred poročenci: ko se razhaja svatovska družba, razreže starašina Sartelj med prepevanjem stare obredne pesmi in da vsakemu gostu svoj kos, gosti odpevajo na vsako kitičo: „Režte ga, režte ga, oče starašina!“

Razne novice.

Živa zgorela. V petek, dne 28. julija, med 4. in 5. uro popoldne, se je v Ljubljani na Rimski cesti v hiši gospe Paichlove zgodila strašna nesreča. Gospa Rožica Plantarič, rojena Poklukar, hej pokojnega kranjskega deželnega glavarja dr. Josipa Poklukar, je na samovaru kuhala mleko za svojega otroka. Ker se ji je zdelo, da špirit v samovaru ne bo zadoščal, ga je iz steklenice dolila. Pri tem se je pa vnel špirit v steklenici, katera je z velikim pokom eksplodirala. Ves goreči špirit je zletel na gospo Plantaričevo, tako da ji je začela goreta obleka po celem telesu. Uboga gospa se je tako prestrašila, da je, vsa v plamenu, zbežala na dvorišče in obupno klicala: Gorim, gorim! Sostanovci so ji sicer prihiteli na pomoč, a bilo je že prepozno. Na gospe je zgorela vsa obleka, sama pa je bila tako strašno ožgana, da je meso kar v kosih viselo od nje. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico, kjer so se pet ur trudili, da bi ji ohranili življenje, a je bil ves trud zaman. Gospa Plantaričeva je po nepopisnih bolečinah umrla. Pokojnica je bila vzorna mati in izredno delavna gospodinja. Zapustila je troje otročičev, njen soprog se pa nahaja v vojni službi.

Danski kralj skoro utonil. Dne 28. julija je danski kralj Kristijan pri svojem poletnem gradu Marselisborg vozil sam v čoln-jadrnici po morju. A silen veter je čoln prevrgel in kralj se je komaj obdržal za rob čolna. Še le po dolgem času so opazili, v kako mučnem položaju se je kralj nahajal. Rešil ga je lekarniški pomočnik Madsen. Kralj je bil zelo utrujen in preplašen, a se je kmalu zopet dokaj okrepčal.

Smodnišnica in mesto zletelo v zrak. Dne 30. julija t. l. je v bližini severno-ameriškega mesta Kumanipana na majhnem otoku Tom-Island zletela v zrak tamošnja velika smodnišnica z mestom vred. V zrak je zletelo 400 hiš, 24.000 težkih in 200.000 lahkih granat, 30.000 zavojev infanterijske municije, 42 tisoč ton sladkorja, poldrugi milijon kilogramov nasoljenega svinjskega mesa in čez 450 oseb, ki so bile večinoma usmrčene. Razstrelba je bila tako grozovita, da so jo slišali v petih ameriških deželah. — Škoda znaša 60 milijonov dolarjev.

Silna vročina v Ameriki. Iz Novega Jorka poročajo, da vlada v Ameriki, posebno pa v Novem Jorku samem, tako grozna vročina, da v mestu vsak dan umrje 30 do 40 ljudi za solnčnico.

Strela ubila 40 ovac. Pri gorski vasi Partenkirchen na Bavarskem se je pasla čreda ovac. Nenadoma je zablišnilo in strela je udarila v čredo ovac. 40 ovac je strela ubila. Meso ubitih ovac je bilo popolnoma nezavžitno, ker je močno smrdelo po žveplu.

Zmota. Tri starejše gospe, ki so se zelo zanimale za dobrodelna društva, so obiskale v svoji gorečnosti neko poboljševalnico za ženske, ki so prišle iz ječe. Oskrbnik jih pelje najprej v sobo, kjer sta sedeli dve ženski. Ena izmed gospej ju pogleda in šepetne oskrbniku na uho: „Kakšna hudodelska obraza! Kdo sta ti dve ženski?“ — Oskrbnik: „To je sprejemna soba, to sta moja žena in hči.“

Kdo krađe? Vsako jutro je bil v vili ob gozdu kreg in krik: Pekovski deček je prinesel v žakličiu

